

Алиев Абдуғани Юсупович

Алиев Абдуғани Юсупович 1922 йилда Тошкентда туғилган. 1939 йилда ўрта мактабни тамомлаб, Тошкент Қишлоқ районида қарашли 31-мактабда ўзбек тили ва адабиёти ўқитувчиси бўлиб ишлаган. 1940—43 йилларда у Тошкент Давлат педагогика институтининг ўзбек тили ва адабиёти факультетида ўқийди. 1943—45 йилларда мактабда, 1945—48 йилларда эса Хоразм Давлат педагогика институтини тугатиб, бу ерда эски ўзбек тили, ўзбек тили тарихи ва ўзбек диалектологияси предметларидан дарс беради; маълум вақт ўзбек тили ва адабиёти кафедрасига мудирлик ҳам қилади.

Олим 1948 йилдан Наманган педагогика институтини тугатиб ўқитувчи, кейинроқ доцент вазифаларида ишлаган.

А.Ю.Алиев 1954 йилда Ўзбекистон Фанлар академиясининг А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институти аспирантурасини сиртдан ўқиб тугатди. 1960 йилда эса Қирғизистон Фанлар академиясининг академиги К. К. Юдахин раҳбарлигида «Ўзбек тилининг Уйчи шеваси» деган мавзуда кандидатлик диссертацияси ҳимоя қилди.

А. Алиев матбуотда 40 га яқин мақола эълон қилган. Шулардан «Навоий ўзбек адабий тилининг асосчиси», «Хамса»нинг айрим тил хусусиятлари», «Хамза—сўз санъаткори» кабиларда А. Навоий билан Ҳ. Ҳ. Ниёзийнинг ўзбек тили тараққиётидаги роли кўрсатилган бўлса, «Умлаутли шеваларнинг баъзи морфологик хусусиятлари ҳақида», «Ўзбек тили Уйчи шевасининг баъзи лексик ва морфологик хусусиятлари ҳақида», «Уйчи шевасидаги айрим фонетик ҳодисалар» кабиларда «уйғурлаш»ган шеваларнинг асосий тил хусусиятлари атрофлича ўрганилган.

- 1954** «Умлаутли шеваларнинг баъзи морфологик хусусиятлари ҳақида». йилда УзФА сессиясида қилинган доклад тезислари, Тошкент.
- 1957** Ўзбек тили Уйчи шевасининг баъзи лексик ва морфологик хусусиятлари ҳақида. «Уч зап. НГПИ», вип. 2, Наманган.
Уйчи шевасининг фонетик хусусиятлари. «Уч. зап. НГПИ», вип. 3, Наманган.
- 1959** Уйчи шеваси лексикасидан материаллар. «Ўзбек тили ва адабиёти масалалари» журнали, 6-сон, Тошкент.
- 1960** Уйчи шевасидаги айрим фонетик ҳодисалар. «Ўзбек тили ва адабиёти масалалари», 5-сон, Тошкент.
- 1964** Наманган диалекти лексикасидан кузатишлар. «Уч. зап. НГПИ», V, Серия филологическая, Наманган.
Қилич шеваси ҳақида. «Уч. зап. НГПИ», V, Серия филологическая, Наманган.
- 1966** Наманган диалекти лексикасидан кузатишлар. «Ўзбек шевалари лексикаси, тўплам, Тошкент. 1954